

IMPACTUL STĂRII PSIHOEMOȚIONALE ASUPRA REUȘITEI ACADEMICE A STUDENȚILOR USMF NICOLAE TESTEMIȚANU ÎN CONDIȚIILE DE STUDII LA DISTANȚĂ

Mariana CERNIȚANU,
Irina NICOV, Corina LAZĂR,
IP Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie
Nicolae Testemițanu

Rezumat

Criza pandemică COVID-19, care a influențat și a perturbat cursul lucrurilor din întreaga lume, are repercusiuni asupra vieții personale și profesionale a fiecăruia dintre noi. Studenții, fiind în autoizolare și în condiții de studii la distanță, sunt expuși diferitor trăiri psihoe emoționale. Scopul lucrării a fost identificarea impactului produs de starea psihoe emoțională a studenților USMF „Nicolae Testemițanu” asupra reușitei lor academice în condițiile de studii la distanță și de autoizolare, determinate de epidemia COVID-19. Tipul studiului: primar, descriptiv, transversal. Colectarea informației a fost realizată printr-un chestionar în Google Forms, fiind aplicat on-line studenților. Au fost chestionați 1420 de studenți de la USMF, anii de studii I-VI de la Facultățile: Medicină, Stomatologie și Farmacie. Dintre stările trăite mai intens în perioada de studii la distanță, studenții au menționat: neliniște (48,7%); frustrare (22,6%); stres (53,4%), nemulțumire totală (24,7); depresie (21,3%); gânduri negative persistente (24,5%); atacuri de panică (15,7%); neîncredere în forțele proprii (32,3%); demotivare (47,7%); singurătate (22,7%); neajutorare (20,8%). Corelația dintre starea emoțională și reușita academică este semnificativă ($\hat{I}$ 95% 0,54-0,44, $p=0,005$; $t=19,5>1,96$). Fiind în plină criză pandemică, studenții continuă activitatea de învățare în condiții de autoizolare și studii la distanță. Totuși incertitudinea și lipsa de perspective clare din societate, condiționate de pandemie, lasă o amprentă asupra stării lor psihoe emoționale și reușitei academice.

Cuvinte-cheie: stare psihoe emoțională, studii la distanță, reușită, COVID-19

Summary

The impact of the psycho-emotional state on the academic success of SUMPh “Nicolae Testemitanu” students in distance study conditions

The COVID-19 pandemic crisis that has influenced and disrupted the course of things around the world has repercussions on the personal and professional life of each of us. Students, being in self-isolation and in conditions of distance learning are exposed to different psycho-emotional states. Objective of the study is to identify the impact produced by the psycho-emotional state of SUMPh “Nicolae Testemitanu” students on their academic success in the conditions of self-isolation and distance learning caused by the COVID-19 epidemic. Type of study: primary, descriptive, cross-sectional. The collection of information was done through a questionnaire made in Google Forms and applied online to students. 1420 students from SUMPh, years I-VI, Faculties: Medicine, Dentistry and Pharmacy were interviewed. As results, among the states experienced more intensely during the distance study period, the students mentioned anxiety (48,7%); frustration (22,6%); stress (53,4%), total dissatisfaction (24,7); depression (21,3%);

persistent negative thoughts (24,5%); panic attacks (15,7%); lack of self-confidence (32,3%); demotivation (47,7%); loneliness (22,7%); helplessness (20,8%). It was identified strong correlation between students’ emotional state and academic success ($\hat{I}$ 95% 0,54-0,44, $p=0,005$; $t=19,5>1,96$). In the midst of pandemic crisis, students, in conditions of self-isolation, are involved in distance learning process. However, the uncertainty and lack of clear perspectives in society conditioned by the pandemic, influence their psycho-emotional state, and respectively their academic performance.

Keywords: psycho-emotional state, distance learning, academic performance, COVID-19

Резюме

Влияние психоэмоционального состояния на успеваемость студентов ГУМФ «Николае Тестемицану» в условиях дистанционного обучения

Пандемический кризис, спровоцированный COVID-19, повлиял на ход событий по всему миру и отразился на личной и профессиональной жизни каждого из нас. Студенты, находясь в самоизоляции и в условиях дистанционного обучения, подвергаются различным психоэмоциональным состояниям. Целью данного исследования было выявить влияние, оказываемое психоэмоциональным состоянием студентов ГУМФ «Николае Тестемицану», на их академический успех в условиях самоизоляции и дистанционного обучения, вызванных эпидемией COVID-19. Тип исследования: первичное, описательное, поперечное. Сбор информации осуществлялся с помощью анкеты, созданной с помощью Google Forms и предоставленной студентам. Было опрошено 1420 студентов из ГУМФ, I-VI курсы факультетов: Медицина, Стоматология и Фармацевтика. Среди состояний, которые студенты испытывали более интенсивно в период дистанционного обучения, были упомянуты: тревога (48,7%); разочарование (22,6%); стресс (53,4%); общая неудовлетворенность (24,7); депрессия (21,3%); стойкие негативные мысли (24,5%); приступы паники (15,7%); отсутствие уверенности в себе (32,3%); демотивация (47,7%); одиночество (22,7%); беспомощность (20,8%). Была выявлена сильная корреляция между эмоциональным состоянием студентов и успехами в учебе ($\hat{I}$ 95% 0,54-0,44, $p=0,005$; $t=19,5>1,96$). В условиях пандемического кризиса и самоизоляции студенты вовлечены в процесс дистанционного обучения. Однако неопределенность и отсутствие четких перспектив в обществе, обусловленные пандемией, влияют на психоэмоциональное состояние студентов и, соответственно, на академический успех.

Ключевые слова: психоэмоциональное состояние, дистанционное обучение, академический успех, COVID-19

Introducere

Pe măsură ce *COVID-19* continuă să se răspândească în întreaga lume, este esențial să înțelegem factorii psihologici care determină comportamentul uman pe timp de pandemie. O serie de studii realizate cu privire la problema dată au elucidat anumiți factori legați de *COVID-19*, care pot afecta sănătatea mintală a indivizilor. Anxietatea, depresia, insomnia și reacția acută la stres sunt unele dintre răspunsurile timpurii la eventualul pericol pentru sănătatea mintală, condiționat de acest virus [1]. Într-un studiu de sondaj realizat pe 56.679 de participanți din toate cele 34 de regiuni din China, 27,9% din respondenți au prezentat simptome de depresie, 31,6% au avut simptome de anxietate, 29,2% au raportat simptome de insomnie și 24,4% au avut simptome de stres acut în timpul izbucnirii epidemiei. Dintre factorii cu repercusiune negativă asupra sănătății mintale, au fost menționați: probabilitatea de infectare cu *COVID-19* confirmată sau suspectată, o rudă cu *COVID-19* confirmat sau suspectat, riscuri de expunere profesională, regimul de carantină și tergiversarea revenirii la muncă [2].

Unele grupuri pot fi mai vulnerabile decât altele la efectele psihosociale ale pandemiei. În special, este vorba de persoanele care au un risc sporit de contaminare, inclusiv vârstnicii, persoanele cu funcție imunitară compromisă, cu probleme preexistente medicale, psihiatrice sau de consum de substanțe și, desigur, lucrătorii medicali din prima linie, care oferă servicii necesare persoanelor bolnave și sunt expuși riscului de infectare [1]. Într-un sondaj național din SUA cuprinzând 1500 de adulți, autorii au măsurat simptomele stresului psihic și singurătății în rândul adulților americani în aprilie 2020 și au comparat rezultatele cu datele naționale din 2018. Ca urmare, ei au demonstrat faptul că stresul psihologic a fost mai mult decât triplat între anul 2018 și primăvara lui 2020, ajungând, respectiv, de la 4% la 14%. De asemenea, studiul sugerează că suferința resimțită în timpul pandemiei *COVID-19* poate conduce la tulburări psihiatrice, care vor necesita îngrijire clinică pe termen mai lung [3]. În contextul măsurilor de protecție, autoizolarea, în special cea de lungă durată, poate influența activitatea și modul de trai ale multor persoane și, ca rezultat, poate spori gradul de singurătate, de depresie, consumul de alcool și droguri, comportamentul de autovătămare și chiar tendința spre suicid [4].

Astfel, conform datelor obținute și celor preluate din revizuirea literaturii de specialitate, putem conchide că reacțiile psihologice la pandemii includ, de obicei, comportamente inadaptive, stres emoțional și răspunsuri defensive. Informarea din

surse autorizate și oferirea suportului necesar pot fi importante, în special pentru cei care nu demonstrează grijă pentru sănătatea proprie și cei antrenați în suplinirea continuă a rezervelor (hoarding behaviour) [5]. Serviciile psihosociale, care sunt din ce în ce mai solicitate în îngrijirea primară, sunt oferite prin intermediul telemedicinii. Unii pacienți vor avea nevoie de sesizare pentru evaluarea formală și de îngrijire a sănătății mintale, în timp ce alții pot beneficia de intervenții de susținere, concepute pentru a promova starea de sănătate și pentru a îmbunătăți copingul (cum ar fi psihoeducația sau tehnicile cognitive de comportament) [1].

Cu siguranță, criza pandemică *COVID-19*, care a influențat și a perturbat mersul lucrurilor din întreaga lume, are repercusiuni asupra fiecăruia dintre noi. În această situație, continuarea activității sociale și profesionale necesită resurse și abilități de adaptare eficientă la situația creată. Prin urmare, toată societatea a trebuit să răspundă noilor provocări. În mod special, toate instituțiile de învățământ au trecut la învățarea la distanță (e-learning). Drept suport teoretic pentru derularea procesului de studii la distanță în învățământul superior din Republica Moldova, putem considera rezultatele Proiectului moldo-francez *Tempus*, care s-a derulat în perioada 2011-2014 și a avut drept scop de a ajuta la crearea unei rețele digitale interuniversitare în țara noastră. Poziția Universității de Medicină, ca participant activ la acest proiect, vizavi de învățământul online (e-learning) a fost reflectată în următoarea idee: „Pregătirea medicilor implică interacțiunea obligatorie a studenților cu oamenii, de aceea trecerea completă la învățarea online nu este posibilă, iar învățarea la distanță ar putea fi doar o parte a programelor complexe de studii” [6]. Actualmente, fiind impuși de criza pandemică de a desfășura procesul de studii la distanță, putem să ne convingem de justetea acestei afirmații. Mai mult decât atât, în perioada de autoizolare și studii la distanță se reliefează tot mai clar și poziția studenților-medici cu privire la învățământul online, care poate fi dedusă din discuțiile online și comentariile sub aspect de slogane, pe care le fac în mediul academic virtual: „Medicina nu se face online”, „Medicina este pentru oameni și cu oameni”. Studenții, studiind la distanță, în mod potențial pot fi expuși diferitor trăiri psihoemoționale. Perturbarea ritmului obișnuit de viață, autoizolarea, privarea de interacțiune și comunicare nemijlocită cu colegii și cu profesorii, necesitatea adaptării la noile metode de predare/învățare/evaluare sunt factorii-cheie ce condiționează anumite stări și reacții comportamentale negative la studenți.

Prin cercetarea dată, ne-am propus să identificăm stările pe care le trăiesc studenții în perioada de

criza pandemică, condiționată de COVID-19, precum și impactul pe care le au acestea asupra reușitei lor academice. Pentru început, în baza studiilor analizate și din observarea nemijlocită a situației, am înaintat ipoteza nulă (H0) conform căreia nu există nicio corelație între starea psihoemoțională și reușita academică a studenților de la USMF. Prin ipoteza de alternativă (HA), admitem existența unei corelații între variabilele *starea psihoemoțională* și *reușita academică* a studenților.

În corespundere cu ipotezele lansate, am stabilit **scopul** cercetării, care constă în identificarea impactului stării psihoemoționale a studenților USMF Nicolae Testemițanu asupra reușitei lor academice în condițiile de studii la distanță și autoizolare, determinate de pandemia COVID-19.

Materiale și metode

Studiul efectuat a fost unul de tip primar, descriptiv, transversal. Programele utilizate pentru prelucrarea datelor statistice primare: *Microsoft Excel*, *Word*, programul *Google Drive*, aplicația *Google Forms*. Informația a fost colectată printr-un chestionar special elaborat și aplicat online studenților. Au fost chestionați 1420 de studenți de la IP USMF Nicolae Testemițanu, anii de studii I-VI, Facultățile *Medicină*, *Stomatologie* și *Farmacie*. Perioada de colectare a datelor a cuprins luna mai a anului 2020.

Rezultate obținute

Volumul eșantionului în baza căruia s-a realizat cercetarea a fost analizat după caracteristica calitativă de sex masculin/feminin, facultate, an de studii. Astfel, printre respondenți a predominat sexul feminin cu 1045 persoane (73,59%; Îl 95% 70,9-76,28) față de sexul masculin cu 375 (26,40%; Îl 95% 23,71-29,09). Repartizarea răspunsurilor conform facultăților a fost următoarea: 67,30% de respondenți de la Facultatea *Medicină*, 20,6% de la *Stomatologie* și 12% de la *Farmacie*. Repartizarea pe anii de studii a cuprins: anul I – 27,5%; anul II – 22,8%; anul III – 17%; anul IV – 15,4%; anul V – 13%; anul VI – 8,2%.

Din întregul eșantion supus chestionării, un număr de 252 (17,7%) de respondenți au menționat că nu simt mai intens niciuna dintre stările psihoemoționale negative enumerate și viața lor decurge tot așa cum decurgea și înainte de pandemie. Dintre stările trăite mai intens în perioada de studii la distanță, ceilalți mediciști au menționat următoarele (figura 1): stres (53,4%), neliniște (48,7%); demotivare (47,7%); neîncredere în forțele proprii (32,3%); nemulțumire totală (24,7%); gânduri negative persistente (24,5%); frustrare (22,6%); depresie (21,3%); singurătate (22,7%); neajutorare (20,8%). În

mai puțin de 20% din cazuri, respondenți au raportat prezența unor stări ca: atacuri de panică (15,7%); fobii (7,3%); plictiseală, lene, tulburări de somn, nesiguranță, debusolare (3,5%).

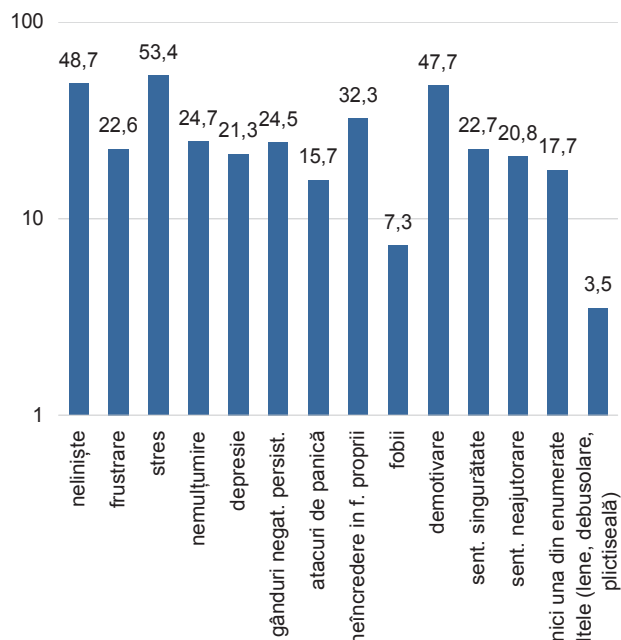

Figura 1. Stările simțite mai intens de către studenți în perioada de studii la distanță

Gradul de influență a stării psihoemoționale asupra reușitei academice a fost identificat prin întrebarea: "Fiind în condiții de autoizolare, în ce măsură starea Dvs. psihoemoțională Vă influențează reușita academică?". Din numărul total de 1420 de respondenți, 21,26% au menționat faptul că starea lor psihoemoțională *nu influențează* asupra reușitei lor. Alții 44,08% au relatat că *puțin influențează*, iar 34,64% – că *influențează semnificativ*.

Am fost interesați să determinăm cum au răspuns la această întrebare fetele și băieții (figura 2). Astfel, în grupul respondenților de sex feminin în număr de 1045 (73,59%) persoane, structura răspunsurilor este următoarea: 20,09% au optat pentru varianta *nu influențează*, 46,31% – pentru *puțin influențează*, iar 33,58% – *influențează semnificativ*. Proporția cea mai mare o constituie varianta *puțin influențează*. Din cohorta sexului masculin de 375 (26,41%) de persoane, 24% din respondenți au optat pentru varianta *nu influențează*; 37,86% – pentru *puțin influențează*, iar 37,6% – pentru *influențează semnificativ*. Astfel, observăm că în 73,59% cazuri, proporțiile similare revin variantelor de răspuns *puțin influențează* și *influențează semnificativ*.

Analizând corelația dintre reușita academică și starea psihoemoțională în lotul băieților (375) și în cel al fetelor (1045), am identificat faptul că reușita academică este puțin influențată de starea psihoemoțională a băieților (37,86%; Îl 95% 32,1-41,9)

și a fetelor (46,31%; Îl 95% 43,21- 49,4), cu diferență statistic semnificativă între loturi pentru un prag de semnificație 0,05 ($t_{\text{calc}} = 2,86 > 1,96$). O altă categorie de respondenți din loturile cercetate consideră că starea lor psihoemoțională nu influențează deloc reușita academică – 20% (Îl 95% 15,65-24,35) din băieți și 24,53% (Îl 95% 22,12-26,94) din fete. Pentru 33,58% din fete (Îl 95% 30,68-36,48) și 37,6% băieți (Îl 95% 32,7-42,5), starea emoțională influențează semnificativ și negativ reușita academică, fără diferență statistic semnificativă între loturi ($t_{\text{calc}} = 1,79 < 1,96$; $t_{\text{calc}} = 1,85 < 1,96$).

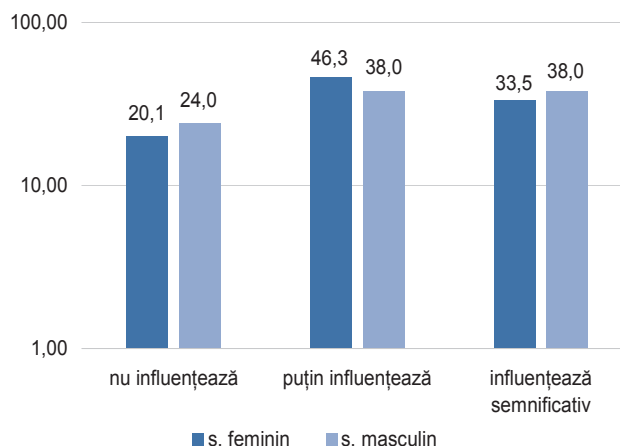

Figura 2. Repartiția răspunsurilor studenților pe sexe privind influența stării psihoemoționale asupra reușitei academice (%)

Autoevaluarea reușitei întregului eșantion pe o scală de la 1 la 10 a identificat faptul că în jur de 70% din studenți și-au evaluat reușita între 7 (20%), 8 (30%) și 9 (21%) puncte. Prin urmare, valorile autoevaluării reușitei academice a eșantionului constituie $7,33 \pm 1,75$ ($p=0,05$; Îl 95% 7,24–7,42).

În eșantionul supus cercetării, conform valorii coeficientului de corelație Spearman ($r_{xy} = -0,45$), între starea psihoemoțională și reușita academică s-a stabilit o legătură de corelație inversă cu o intensitate medie. Astfel, pe măsură ce starea psihoemoțională negativă crește, reușita academică respectiv scade. Corelația dintre starea emoțională și reușita academică este semnificativă (Îl 95% -0,54 – -0,44, $p=0,005$; $t_{\text{calc}} = 19,5 > 1,96$).

În lotul analizat, cu o probabilitate de 95% în 20% din cazuri variația reușitei academice este determinată de variația stării psihoemoționale, cu un coeficient al corelației $r_{xy} = -0,45$ și al regresiei $b_{y/x} = -1,56$. Prin urmare, luând în calcul datele obținute, putem concluziona că, fiind raportată la universul statistic, reușita academică a studenților USMF este influențată de starea lor psihoemoțională în 20% din cazuri ($r^2=0,20$; Îl 95% -0,54 – -0,44).

Discuții

În urma unor dezastre sau evenimente sociale cu impact negativ, majoritatea oamenilor sunt rezistenți și nu dezvoltă simptome psihopatologice. Unii oameni chiar își descoperă noi puncte forte. Cu toate acestea, expunerea la catastrofe naturale, accidente tehnologice și acte intenționate de distrugere în masă au drept consecință tulburarea numită *stres posttraumatic* (PTSD – post-traumatic stress disorder), ce rezultă după expunerea de durată la factori stresogeni și la traume. În dezvoltarea rezilienței psihologice are importanță și atitudinea persoanei față de ceea ce se întâmplă, precum și măsura în care persoana are susținere din partea familiei și a mediului social etc. Prin studiul realizat, am identificat o anumită categorie de respondenți care consideră că viața lor decurge la fel cum decurgea și înainte de pandemie, ceea ce ne permite să afirmăm că acești studenți au suficientă susținere psihologică și, respectiv, reziliență pentru a face față situației condiționate de criza pandemică.

Dintre stările trăite mai intens în perioada de studii la distanță, studenții au menționat în special stresul (53,4%), neliniștea (48,7%) și demotivarea (47,7%). Fiind în condiții de studii online, cei mai mulți respondenți au optat pentru varianta că starea lor psihoemoțională "influențează puțin" reușita academică. Cei mai mulți dintre studenți și-au evaluat reușita între punctele 7, 8 și 9, menționând că nu diferă cu mult de evaluarea în regim obișnuit de studii. Analizând repartiția răspunsurilor în funcție de sex masculin/feminin privind influența stării psihoemoționale asupra reușitei academice, am constatat că nu există diferențe semnificative între răspunsurile băieților și cele ale fetelor. Pentru doar 33,58% din fete și 37,6% din băieți, starea emoțională "influențează semnificativ și negativ" reușita lor academică.

Concluzii

Fiind în plină criză pandemică, studenții își continuă activitatea de învățare în condiții de autoizolare și de studii la distanță. Totuși, incertitudinea și lipsa de directive clare din societate, condiționate de pandemie, își lasă amprenta asupra stării lor psihoemoționale și asupra reușitei academice.

În baza rezultatelor obținute în cercetare, vom infirma ipoteza nulă (N_0) și vom confirma ipoteza de alternativă (H_A), prin care admitem existența unei corelații între variabilele *starea psihoemoțională* și *reușita academică* a studenților. Astfel, starea psihoemoțională condiționată de criza pandemică COVID-19 și măsurile de protecție ca autoizolarea și studiile la distanță au un impact general negativ asupra reușitei academice a studenților.

Bibliografie

1. Betty Pfefferbaum, Carol S. North (eds.). *Mental Health and the Covid-19 Pandemic*. April 13, 2020 [citat 04.07.2020]. Disponibil pe: doi: 10.1056/NEJMp2008017
2. Le Shi, Zheng-An Lu, Jian-Yu Que (eds.). *Prevalence of and Risk Factors Associated with Mental Health Symptoms Among the General Population in China During the Coronavirus Disease 2019 Pandemic* [citat 03.07.2020]. Disponibil pe: https://jamanetwork.com/journals/jamanetworkopen/fullarticle/2767771?guestAccessKey=e8eb263b-6734-4df2-a10e-f3370319fc35&utm_source=silverchair&utm_campaign=jama_network&utm_content=covid_weekly_highlights&utm_medium=email
3. Emma E. McGinty, Rachel Presskreischer, Hahrie Han (eds.). *Psychological Distress and Loneliness Reported by US Adults in 2018 and April 2020* [citat 04.07.2020]. Disponibil pe: <https://jamanetwork.com/journals/jama/fullarticle/2766941>
4. *Mental health and COVID-19*. [citat 04.07.2020]. Disponibil pe: <http://www.euro.who.int/en/health-topics/health-emergencies/coronavirus-covid-19/novel-coronavirus-2019-ncov-technical-guidance-OLD/coronavirus-disease-covid-19-outbreak-technical-guidance-europe-OLD/mental-health-and-covid-19>
5. Benjamin Oosterhoff, Cara A. Palmer (eds.). *Attitudes and Psychological Factors Associated with News Monitoring, Social Distancing, Disinfecting, and Hoarding Behaviors Among US Adolescents During the Coronavirus Disease 2019 Pandemic* [citat 04.07.2020]. Disponibil pe: https://jamanetwork.com/journals/jamapediatrics/fullarticle/2767276?guestAccessKey=d0fd2f6a-e475-47d2-8637-7235a0ac86a2&utm_source=silverchair&utm_campaign=jama_network&utm_content=covid_weekly_highlights&utm_medium=email&alert=article
6. Cernițchi O. et al. Utilization of e-learning in higher medical education of the Republic of Moldova In: *CRUNT 2014: Bunele practici de instruire E-Learning/Online: culegere de articole*, 24-27 septembrie [citat 02.07.2010]. Disponibil pe: <https://www.utm.md/anunturi/crunt.pdf>

Mariana Cernițanu,
 conferențiar universitar,
 IP USMF Nicolae Testemițanu,
 tel.: 069 696709,
 e-mail: mariana.cernitanu@usmf.md